

Het huis van duizend dromen

Heavenly

Ik zag het oude huis van de familie Orfanoudakis voor het eerst op een warme, zonovergoten namiddag waarop de enige geluiden van een eenzame brulkikvors en de cicaden kwamen. Het omliggende dorp was in diepe rust. Het had een week gekost om met een watervliegtuig vanuit Athene naar het eiland te komen en daarna moesten we nog vijf uur omhoog over een nauw bergpad, met de Zee van Kreta onder ons. Dit laatste gedeelte ging per ezelkar, die het eigendom was van een visser die Petros heette.

Onze metgezellen waren zijn moeder, twee van zijn zes kinderen en een tenen mand met kakelende kippen. Toen Petros stopte op het dorpsplein, wees hij recht vooruit naar het huis. Het huis van Hughs familie: een majestueus bouwwerk dat uitstak boven een rij witte huisjes met raampjes zo klein als muisengaten. Ik rende over de trappen van de brede straat en bleef voor het huis staan.

Het was zonder meer vervallen, maar ik was ervan overtuigd dat alle gebreken verholpen konden worden. Vol verrukking draaide ik me om naar Hugh, maar die worstelde met onze bagage. Het zonlicht weerkaatste op een zilveren munt in zijn hand en daarna werd er veel gekust en omhelsd onder de verwelkomende uitroepen van ‘*Kalos orisate*’ van Petros en zijn familie.

Ik rende naar beneden, maar mijn aanbod om te helpen werd door Hugh weggewuifd.

‘Kom toch eens kijken, het is prachtig!’ riep ik opgewonden. Het kostte hem moeite het gewicht van de bagage te dragen, zijn gezicht was rood en bezweet.

‘Het is echt heel oud,’ zei ik, ‘en vast nog helemaal zoals het vroeger was toen je grootvader hier woonde.’

‘Overgrootvader,’ mompelde hij, naar adem snakkend. Ik sloeg mijn armen om me heen van vreugde en sprong zo opgetogen op

en neer dat mijn strooien hoed afviel en over de straat rolde.

Ineens stond hij naast me. ‘Godallemachtig, Evadne,’ zei hij hijgend. ‘Hier kunnen we niet blijven, het is een bouwval.’

Ik keek naar de luiken bij het terras aan de voorkant. Goed, daar zat geen verf meer op en ze hingen nogal gevaarlijk schuin. Maar de voordeur, die aan één scharnier hing, vond ik er verwelkomend uitzien, en er bloeiden vrolijke karmijnrode geraniums in een grote stenen amfora op een tweede, hoger gelegen terras.

‘O, Hugh. Wees toch niet zo’n ouwe pessimist; een likje verf, wat dingen vastspijkeren en alles ziet er weer piekfijn uit.’

Hugh zuchtte mismoedig toen hij de koffers neerzette. ‘Evadne, dit hoort onze huwelijksreis te zijn. We zijn nu al twee jaar getrouwd en we hebben nog geen enkele keer tijd voor onszelf gehad, en nu wil je dat ik ga timmeren en schilderen?’

‘Nou, Petros zei dat er geen hotels waren, dus kunnen we er maar beter het beste van maken, vind je ook niet? Trouwens, ik durf te wedden dat het binnen prachtig is.’ In mijn ogen was dat al zo.

De stenen trap die naar de voordeur leidde was oud en verweerd. In de barsten van het steen groeiden bruin, draderig onkruid en vergeeld gras. Hugh wimpelde mijn aanbod om hem te helpen telkens af en vocht zich met aanhoudende vastberadenheid trede voor trede langzaam omhoog, zijn gezicht vuurrood van inspanning.

Toen ik over de gebarsten stenen drempel liep, ging er een rare, scherpe rilling door me heen. Buiten scheen de zon fel, maar in de grote kamer die op me wachtte was het koel en donker. De zonnestralen die door de ruiten op een muur vielen zorgden voor een bijna romantisch licht zodat de kamer, ondanks de doorzakkende balken hoog tegen het plafond en de gebarsten en gescheurde witte muren, een paar tellen vol leek van alle dromen die ik ooit had gehad, en van alle dromen die ik volgens mij in de toekomst nog zou krijgen.

Ik liep door stukjes stro, kapotte vogelnesten en hopen stof. Hier lagen alle herinneringen van levens die ten volle waren geleefd en toch leken slechts de cicaden buiten levend te zijn.

Deze ochtend word ik gewekt door het afschuwelijke, onophoudelijke hoge gezoem van een mug. Ik strek mijn arm uit over het la-

ken dat nog warm en vochtig is van de nachtelijke hitte, maar er is enkel een lege plek. Er ligt niemand. Ik stap slaapdrongen uit bed en loop de wankele trap op terwijl ik me goed vasthoud aan het touw. Vanuit het raam dat uitkijkt op het terras zie ik de dageraad de lucht breken.

Ook zie ik Hugh buiten op de ligstoel. Zijn hoofd achterover, zijn mond open en bij elke ademteug wordt de stilte verbroken door zacht gesnurk. In een mum van tijd heb ik mijn nachtjapon uitgetrokken en de jurk van gisteren aangedaan. Die lag op de vloer bij alle andere jurken. Er is hier geen klerenkast.

Gelukkig heeft het huis stenen vloeren: er kraken geen houten vloerplanken wanneer ik naar buiten sluip. Om de paar passen blijf ik even stilstaan om te luisteren; het gesnurk klinkt rustig en regelmatig. Mijn man kan echt overal slapen. Op een bal van de ambassade heb ik hem ooit leunend tegen een muur van een danszaal aangehouden terwijl hij werd omringd door kwebbelende matrones die niet hadden gemerkt dat ze zijn aandacht waren kwijtgeraakt.

Het is nu tien dagen geleden dat we over dat bergpad zijn gekomen en voor mij is elke dag een waar genoegen geweest. De dorpeelingen hebben ons met open armen ontvangen en ze hebben hun hart voor ons opengesteld. Ik geloof dat ik voor het eerst van mijn leven het gevoel heb dat ik ergens thuishoor. In het begin waren we niet meer dan een curiositeit. Ze hadden nog nooit iemand uit Engeland ontmoet en ze hadden moeite met het uitspreken van onze namen. Hugh en Evadne bleken al snel te moeilijk voor hen, dus werden we ‘You’ en ‘Heavenly’.

Ik moest erom lachen, maar Hugh had nogal geërgerd gezegd: ‘Ze moeten toch weten dat Evadne een Griekse godin was!’

Ik herinnerde me wat hij tegen me had gezegd: de dochter van Poseidon, maar ik had de nietszeggende blik in hun ogen gezien. ‘Blijkbaar niet in dit gedeelte van Kreta.’

‘Het komt vast door de manier waarop jij het uitspreekt. En ik geloof geen seconde dat ze je Heavenly noemen. Het klinkt alleen maar zo. Wat mij betreft hadden ze best meneer en mevrouw Timberlake mogen zeggen.’

Ik denk dat iedere bezoeker, zelfs die van een ander eiland, on-

derwerp is van roddel en verbazing. Een paar dagen geleden hield Irini, die verderop in de straat woont, even op met vegen en ze trok aan mijn arm. ‘Athene?’ vroeg ze. ‘Kom jij uit Athene?’ Toen ik haar vertelde dat ik daar inderdaad had gewoond, pakte ze een mouw van mijn jurk beet en streelde die. ‘Net als mijn nicht,’ zei ze. ‘Zij is ook een keer naar Athene geweest.’

Ondanks het vroege tijdstip ben ik niet de enige hier; wanneer ik het pad oploop, zijn er een aantal dorpelingen op weg naar hun tuinen, die aan de rand van het dorp liggen. Ik word opgewekt door hen begroet; ‘*Yiassou*’, ‘*Kalimera*’. Met een of twee van hen maak ik een praatje over het weer, hoewel dat hier tot nu toe nooit anders dan zonnig en helder lijkt te zijn. Met elke traprede die ik neem, wordt de lucht een beetje lichter en in het oosten zie ik de eerste stralen van de zon. Over een uur wordt het warm en over drie uur zal het heet zijn.

De weg waaraan ons huis ligt, wentelt met brede treden steeds hoger. Bijna bovenaan is een *kafeneion* genaamd ‘Il Piperia’. De binnenplaats ervan ligt in de schaduw van een grote, oeroude peperboom waaraan het café zijn naam dankt.

Dit is de enige plek van het dorp waar Hugh lijkt te genieten.

Hij zit bij de mannen uit de buurt terwijl die kaarten of backgammon spelen. Hij slaat de dikke, zoete koffie af die ze hem aanbieden en drinkt in plaats daarvan een plaatselijke wijn of raki. Die vind ik naar hoestdrank smaken. Ik heb één keer voorgesteld dat ik met hem mee zou gaan, maar dat idee had hij weggehoond: ‘Het is alleen voor mannen, meid. Het is echt enkel een jongensclub.’ Daarna was hij met grote passen over de weg gelopen zonder te beseffen dat iedere vrouw die hij voorbijliep vol afschuw naar zijn blote benen keek en vervolgens koortsachtig drie keer een kruisje sloeg, alsof de duivel in hoogsteigen persoon hun zojuist voorbij was gelopen.

Nog een stukje hoger splitst de weg zich naar de school en gaat met een bocht naar andere delen van het dorp. Precies zoals Petros had beschreven toen we hiernaartoe waren gekomen. Er is een groep huizen die Pano Panagia heet, het hogere deel van het dorp. Dat staat bijna op zich en ligt boven de rest alsof het een oogje in het zeil houdt. Dan is er Mesa, het middelste gedeelte dat verreweg de mees-

te huizen van het dorp omvat, met aan de rand ervan ons huis. Verder naar beneden is Kato, dat beschut onderaan ligt. Ik kijk vrolijk om me heen. Twee grote bergruggen omvatten dit paradijs en de berghelling glooit lieflijk omlaag. Elke glooiing in het land is als een liefkozing; elk vergezicht wordt omlijst door cipressen en olijfbomen.

Toen we hier aankwamen vanuit de ambassade in Athene, was ik al verliefd op het eiland. En in dit dorp, Panagia Sta Perivolia, en in het oude huis dat ik zonet heb verlaten, heb ik een plek gevonden die ik mijn thuis wil noemen.

Toch is er gisteren al een brief gekomen waarin Hugh werd gevraagd hoe hij onze terugreis wilde regelen: per veerboot of per vliegboot? En ik wil hier eigenlijk helemaal niet weg.

Het schijnt dat er in Athene en op de ambassade alleen nog maar over oorlog en over de Duitse rijkskanselier Hitler wordt gesproken. Het ene moment is hij een bevriend staatshoofd en het andere moment is hij de vijand. Hier in het dorp is het leven veel eenvoudiger. Het wordt enkel bepaald door de zon, de maan, de seizoenen en de gewassen. Ik heb geprobeerd om met een paar van onze burens te praten. Ik weet dat ik ze zou kunnen leren kennen en hier gelukkig zou kunnen zijn, als ik er de kans voor zou krijgen, maar Hugh popelt om terug te gaan naar de eindeloze stroom feestjes en recepties die we hebben achtergelaten. Hij is dol op dat soort dingen.

Ik loop nu hoog in de heuvels zonder dat ik het dorp, dat verder me ligt, nog kan zien en de zon staat inmiddels al hoger aan de hemel; het wordt een erg hete dag. Ik bedenk dat ik mijn hoed had moeten meenemen en op hetzelfde moment blijft mijn voet achter een steen haken die half onder een grote goudkleurige kluwen doornstruiken verscholen ligt en dan val ik. Een afschuwelijke, onhandige val waardoor mijn enkel verdraait.

O, verdomme! Ik probeer overeind te komen, maar val opnieuw. Mijn enkel is vast verstuikt.

Het lukt me om op handen en knieën te gaan zitten en ik kijk om me heen. Ik bevind me op een van de oeroude geitenpaden waar de bergen mee bezaaid zijn en hoewel ik mijlenver in de omtrek kan kijken, is er nergens een teken van leven te bespeuren. Ik heb geen

flauw idee waar ik ben. Ik probeer me te herinneren hoe lang ik al aan het wandelen was. Een uur? Langer? En welke kant moet ik op om bij het dorp te komen?

Vogels zingen en ergens in de verte klinken de bellen van een kudde geiten.

‘Hallo, hallo. Is daar iemand?’ roep ik.

Maar wie zou hier buiten mijn zachte piepstemmetje moeten horen? Ik roep nog eens om hulp, ditmaal in het Grieks: ‘*Atrape mou!*’ En dan nog een keer, zo hard als ik kan: ‘Atrape!’ Daarna, terwijl ik word overmand door wanhoop: ‘O, verdomme en Jezus nog aan toe. Is er dan niemand die mij kan atrapen?’

De zon staat hoog aan de hemel en schijnt fel op me neer en de val heeft me duizelig en misselijk gemaakt. Een rilling van paniek en ik voel me bang en alleen.

Even later hoor ik ergens een ‘Hallo!’ vandaan komen. Na een korte stilte klinkt er: ‘Waar jij bent?’ Het is een wonder. Er is iemand in de buurt en die persoon spreekt nog Engels ook. Ik zwaai zo hoog als ik kan met mijn arm in de lucht. ‘Hallo!’ roep ik opnieuw. ‘Ik ben hier.’ En nu kan ik haar zien. Ze rent naar me toe. Als ze eenmaal bij me is, blijft ze staan en kijkt verbaasd op me neer.

‘*Panagia mou!*’ zegt ze. Ik weet niet zeker of het aanroepen van de maagd Maria me veel zal baten, maar in elk geval is er iemand bij me.

Ze is jong. Waarschijnlijk is ze van mijn leeftijd, maar ze is klein. Ze is gedrongen en stevig en ze heeft een vrolijke schittering in haar ogen. Een door de zon gebruinte huid en de roze wangen van iemand die vaak buiten is. Ogenblikkelijk doet ze me denken aan een van de jonge verpleegsters met wie ik de opleiding volgde. Die was altijd goedlachs en ze fleurde ieders dag op.

We praten in een mengeling van Grieks en Engels en ondanks mijn duizeligheid begin ik te lachen.

‘Het spijt me dat ik je naam niet ken. Niemand spreekt Engels hier, dus hoe komt het dat jij het wel spreekt?’

‘Ik heet Anthi,’ zegt ze. ‘Dat is een afkorting van Rodianthi. Dat van dat Engels leg ik later nog wel eens uit. Maar jij bent Heavenly, hè? Iedereen weet wie jij bent.’

Ik word overvallen door een vlag van duizeligheid en ik duw mijn hoofd tussen mijn knieën.

‘Wacht jij hier,’ zegt ze. ‘Ik moet je even alleen laten om mijn paard te halen. Ik heb hem verderop op de heuvel vastgebonden.’

‘Je komt toch wel terug, hè?’

Opeens blijft ze stokstijf staan. ‘Je kent me nog niet, Heavenly, maar wanneer dat wel zo zou zijn, zou je weten dat ik me altijd aan mijn woord hou.’

‘Je bent een engel, Anthi. Ik hoop dat we vrienden zullen worden.’

Het lijkt een eeuwigheid te duren, maar waarschijnlijk duurt het niet langer dan twintig minuten voor ze weer naast me staat. Ze zit op haar paard en de geiten rennen om haar heen. Ik heb mijn ogen dichtgedaan en geprobeerd mijn gezicht tegen de zon te beschermen.

‘Heavenly?’ vraagt ze, en ik kijk op.

Ze zet haar strohoed af en probeert die over mijn haar te trekken. Dat gaat moeilijk: mijn haar is weerbarstig en wild, en in deze hitte staat het alle kanten op.

‘Trek die hoed over je gezicht als hij niet op je hoofd wil blijven zitten. Je bent al aan het verbranden.’ Ze haalt een grote bundel gras van de achterkant van het zadel en gooit die slordig op de grond.

‘Anthi, het spijt me vreselijk, maar je geiten hebben het op mij voorzien!’ Terwijl ze snel naar voren komt om ze weg te jagen, begint één geit aan mijn jurk te knabbelen en likt een andere hongerig aan mijn voet.

‘Mijn excuses voor die beesten,’ zegt ze terwijl de geiten klingelend verder lopen, en we moeten allebei lachen.

Samen slagen we erin mij in het zadel te krijgen en zij springt bij me achterop.

‘*Endaxi?*’ vraagt ze. ‘Gaat het met jou?’

‘Endax.’ Het gaat. Zij het maar net.

Zo gaan we huiswaarts, op een aanzienlijk comfortabelere manier dan waartoe ik in mijn eentje in staat zou zijn geweest.

Anthi

We praten niet veel terwijl we naar haar huis rijden. Ik vermoed dat Heavenly pijn heeft, en hoewel ze niet klaagt, voel ik toch hoe gespannen haar lichaam is terwijl ik de leidsels om haar heen vasthoud. Het zweet loopt in straaltjes over mijn gezicht en mijn hals en wordt opgenomen in het dikke katoen van mijn hemdjurk. Ondanks haar protesten laat ik haar de hoed niet afzetten. Ze moet leren zich voor dit klimaat te kleden. Ze had geen hoed bij zich en ik kan zien dat haar fijne linnen jurk bestaat uit laagjes van het bleekste groen en grijs. Daaronder draagt ze iets wat op een onderjurk van zijde lijkt. Het geheel is beslist mooi en ik weet zeker dat het ook veel geld heeft gekost, maar zulke kleding is ongeschikt voor een rit in de heuvels op dagen zoals deze.

Ik kijk naar dit vreemde en nogal prachtig uitzierende wezen dat ze Heavenly noemen; alsof ze uit een verhaal is gestapt en in de heuvels van Panagia op aarde is gekomen. Haar glanzende, koperrode haar staat als een aureool van krullen en slagen rond haar gezicht. Het doet vast pijn als ze het moet borstelen. Ik denk dat ze iets ouder is dan ik, maar ze ziet er nog jong uit. De ogen die mij af en toe aankijken hebben de kleur van jong lentegras. Ik zie dat ze lange benen en lange armen heeft. Ondanks alle mooie kleren die ze draagt, zie ik dat haar handen, die ze om de voorste zadelboog geklemd heeft, stevig zijn; het zijn werkhanden.

Vanaf het dorpsplein en het kleine herenhuis dat dienstdoet als ons dorps huis rijden we de treden op naar Heavenly's huis. Zodra we de bocht om zijn, zie ik de rijzige gestalte van haar echtgenoot buiten staan, en wanneer we dichterbij komen, zie ik dat zijn knappe gezicht vertrokken is van bezorgdheid. Achter hem staan de gebroeders Kanavakis, Spiro en Katis, de twee grootste rakidrinkers van het dorp. Ze vormen een vreemd contrast met de grote, blon-

de Engelsman. Twee getaande, dikke herders naast een porseleinen pop. Hij rent de treden af en gebaart naar de anderen dat ze hem moeten volgen.

‘Liefje, wat is er in ’s hemelsnaam met jou gebeurd?’ Met zijn drieën helpen ze haar onhandig met afstijgen.

‘Ik voel me heel erg stom,’ zegt ze. ‘Ik ben gestruikeld en heb vermoedelijk mijn enkel verstuikt. Als Anthi me niet had gered, zou ik waarschijnlijk zijn gestorven.’

Hij draagt haar door het huis en zij werpt me een glimlach toe. Nu ze in zijn armen ligt, ziet ze er al een stuk beter uit. ‘Kom op, Anthi. We hebben een borrel nodig. Dat hebben we wel verdiend.’ Ik bind Astrapi buiten vast en loop de treden op.

Volgens mij ben ik als kind wel eens in het oude huis van de familie Orfanoudakis geweest, maar het staat al jarenlang leeg en de luiken zitten dicht. Niemand in het dorp lijkt het verhaal achter het huis te kennen. Enkel dat het van Engelse mensen is en dat die er nu in komen wonen.

Ik snak hoorbaar naar adem wanneer ik naar binnen ga; het lijkt net alsof ik een grot binnentreed, zo donker, muf en koel na de hitte van overdag die buiten heerst. We bevinden ons in een enorm grote kamer. Aan de andere kant ervan kan ik in het donker vaag een wijnpers onderscheiden, en iets wat waarschijnlijk meubilair is, maar wat in een hoek opgestapeld staat. Verder heb ik het gevoel dat er voor een eeuw aan stof van de vloer opstuift als we door de kamer lopen. Terwijl mijn ogen aan de duisternis wennen, zie ik dat er hier een vergane schoonheid heerst die door Heavenly’s gelach weer tot leven lijkt te worden gewekt.

Er is een hoog plafond met binten, de bamboe steunbalken die eroverheen liggen zijn gebarsten en het met leem opgevulde vlechtwerk van takken hangt omlaag en beweegt zachtjes in de wind. Het stof kriebelt in mijn neus en ik nies een aantal keer achter elkaar.

De Engelsman die ze You noemt, glimlacht terwijl hij Heavenly voorzichtig op een legerveldbed neerlegt dat aan een kant van deze grote kamer staat.

‘Ik zie dat je geschokt bent,’ zegt hij, ‘maar mijn vrouw staat erop dat we in deze bouwval logeren.’

‘Hou eens op met klagen. Ga koffie voor ons zetten en schenk je gasten wat brandy in.’

De gebroeders Kanavakis maken snel een buiging, werpen gegeenerde blikken in mijn richting en gaan dan de deur uit terwijl ze ‘tot ziens’ mompelen. Volgens mij hebben ze hier vanochtend al een flink aantal glazen brandy gedronken en nu gaan ze, neem ik aan, weer naar de Piperia om er nog een paar te nemen. Na hun vertrek voel ik me op een vreemde manier alleen. Er is een stilzwijgende intimiteit tussen dit Engelse stel. Hij loopt heen en weer door iets waarvan ik aanneem dat het een geïmproviseerde keuken is terwijl hij over zijn schouder met haar praat.

Het is een knappe man; zijn blonde haar valt in zijn ogen en hij is gladgeschoren. Dat ben ik niet gewend. Maar het eerste, werkelijk vreemde aan hem is zijn broek. Die houdt op bij zijn knie en laat zijn onderbeen onbedekt. Ik heb nog nooit de blote benen van een man gezien, en ik wend mezelf snel af omdat ik voel dat ik begin te blozen. Mijn echtgenoot Manolis trekt zijn kleren uit in het donker, of hij slaapt er soms in. Een Griekse man zou nooit zo’n blote broek aantrekken.

Ik zit naast Heavenly op de vloer en You geeft ons ieder een kop brandy, maar dan besef ik dat ik het grootste deel van de ochtend al weg ben, dat ik verplichtingen heb en dat ik ervandoor moet. Ik drink mijn brandy snel op en kom overeind om te vertrekken. Heavenly pakt mijn hand vast. ‘Beloof me dat je snel terugkomt.’

‘Dat zal ik doen. Echt waar.’

Ik rij weg langs de horizon onder een blauwe, zonverlichte hemel. Er vliegen zeevogels landinwaarts. Onder me zie ik het dorpje liggen dat zich tegen de bergwand verschuilt.

Ik mag die Heavenly wel, ik hoop echt dat ze blijft. Ik kan haar huis niet meer zien, maar nog wel de rij cipressen die erbij in de buurt staat. Die bomen zijn ooit geplant door mijn betovergrootvader en ze doen me altijd aan mijn vader denken: hij was er dol op. Ik mis hem nog steeds vreselijk. Hij zou Heavenly ook aardig hebben gevonden, dat weet ik zeker. Opeens schiet me een avond van lang geleden te binnen. Ik was acht en ik hoorde hoe hij tegen mijn